

Strukturální ukazatele pro školy k rozvoji inkluzivních systémů ve školách a jejich okolí

Ukazatel	Popis
1. PODPORA SYSTÉMOVÉ INTEGRACE POLITIKY A PRAXE V OBLASTI INKLUZIVNÍCH SYSTÉMŮ VE ŠKOLÁCH A JEJICH OKOLÍ	
1.1 Zřízení národních koordinačních struktur pro inkluzivní systémy ve školách a jejich okolí a zřízení lokálních struktur pro vzájemnou spolupráci škol	<ul style="list-style-type: none"> Existuje výbor pro vzájemnou spolupráci škol na lokální úrovni v oblasti inkluzivních systémů ve školách a jejich okolí (např. se zaměřením na předčasné ukončení školní docházky, šikanu, prevenci, názory dětí a rodičů, potřeby migrantů)? ANO/NE Je jasné, zda vysílající nebo přijímající škola nese odpovědnost za plán přechodu jednotlivých žáků se zvýšenými potřebami? ANO/NE
1.2 Překonávání sociálně-ekonomické segregace ve školách: Problematika vzájemné spolupráce škol má být rozvíjena na národní a regionální úrovni	<ul style="list-style-type: none"> Existuje výbor pro vzájemnou spolupráci škol na lokální úrovni, který dbá na spravedlivé posuzování způsobilosti žáků? ANO/NE Jsou kritéria pro posuzování způsobilosti a zápis dětí do vaší školy transparentní, aby žáci nemohli být vyloučeni kvůli svému sociálně-ekonomickému nebo etnickému původu? ANO/NE
1.3 Rozvoj preventivních a intervenčních systémů včasného varování a systémů pro shromažďování dat	<ul style="list-style-type: none"> Funguje ve škole a jejím okolí víceoborový tým, který provozuje systém včasného varování / intervencí s důrazem na přechod žáků se zvýšenými potřebami? ANO/NE Má preventivní a intervenční systém včasného varování ve vaší škole srozumitelné protokoly pro ochranu a sdílení osobních údajů (např. proces získávání souhlasu rodičů a žáků)?
2. PROBLEMATIKA MAKROSTRUKTUR PRO INKLUZIVNÍ SYSTÉMY VE ŠKOLÁCH A JEJICH OKOLÍ	
2.1 Omezení časné diferenciaci a odkládání výběru podle studijních předpokladů	<ul style="list-style-type: none"> Přijala vaše škola strategický závazek omezit ve škole diferenciaci (tj. rozdělování žáků do tříd jedné školy podle studijních předpokladů) v prvních ročních středněškolského studia? ANO/NE Má vaše škola individuální plán integrovaného vzdělávání a životních podmínek (včetně fyziologických, sociálních a psychologických aspektů) pro cílové žáky se zvýšenými potřebami? ANO/NE
2.2 Předcházení opakování ročníku	<ul style="list-style-type: none"> Nabízí vaše škola individuální doučování jako alternativu k opakování ročníku? ANO/NE Máte na úrovni školy k dispozici údaje o opakování ročníku? ANO/NE
2.3 Prosazování zákazu etnické segregace ve školách podle příslušných právních předpisů EU	<ul style="list-style-type: none"> Jsou v koordinačních výborech pro inkluzivní systémy ve školách a jejich okolí oficiální zástupci nevládních organizací, kteří zastupují menšinové skupiny ve vaší škole s cílem zajistit transparentnost? ANO/NE
2.4 Vývoj alternativ k odkladu a vyloučení	<ul style="list-style-type: none"> Nabízí vaše škola alternativy k odkladu/vyloučení? ANO/NE Využívají alternativy k odkladu/vyloučení nabízené vaší školou koncepci víceoborového týmu, která řeší komplexní potřeby? ANO/NE
2.5 Zvyšování pružnosti a propustnosti vzdělávacích systémů v rámci spolupráce mezi školami a spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy	<ul style="list-style-type: none"> Mají žáci příležitost získat v rané fázi praktickou zkušenost s pracovním prostředím (např. prostřednictvím krátkodobých stáží či ukázkových praxí), která jim pomůže porozumět pracovním požadavkům? ANO/NE Má vaše instituce odborného vzdělávání a přípravy koncepci řízení případů žáků odborného vzdělávání a přípravy, jimž hrozí předčasné ukončení školní docházky? ANO/NE
3. CELOŠKOLNÍ PŘÍSTUP K INKLUZIVNÍM SYSTÉMŮM	
3.1 Podpora dobrých vztahů ve školách a třídách	<ul style="list-style-type: none"> Uplatňuje vaše škola celoškolský přístup k rozvoji pozitivních a dobrých vztahů ve škole a ve třídách? ANO/NE Ověřuje si vaše škola na základě srozumitelného procesu zpětné vazby u žáků, zda daný žák považuje tamní prostředí za vstřícné? ANO/NE <p>Diferencovaný přístup založený na dobrých vztazích</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Podniká vaše škola kroky ve snaze zajistit, aby se žáci po ukončení období neomluvené absence cítili vítání v pozitivní atmosféře? ANO/NE • Je kulturní identita menšinových žáků vaší školy aktivní součástí vyučovacích hodin (např. žáci přinesou do třídy něco z domova, oslavy národních svátků žáků zahraničního původu)? ANO/NE
3.2 Rozvoj struktur, jako jsou školní koordináční výbory pro inkluzivní systémy, v rámci celoškolského přístupu	<ul style="list-style-type: none"> • Je ve vaší škole zřízen celoškolský koordináční výbor, který se zabývá rozvojem inkluzivních systémů? ANO/NE • Jsou v celoškolském koordináčním výboru vaší školy pro inkluzivní systémy přímo zastoupeni žáci a rodiče? ANO/NE <p>Proces uznávání</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projevuje se ve vašem reálném školním prostředí zřetelně kulturní identita velkých menšinových skupin? ANO/NE • Konají se ve vaší škole veřejné akce u příležitosti ocenění a oslav dosažených úspěchů? ANO/NE
3.3 Podněcování názorových projevů a aktivní účasti žáků včetně diferenciovaného přístupu, který zahrnuje také mínění a účast žáků z okrajových skupin	<ul style="list-style-type: none"> • Podněcuje vaše škola v rámci procesů a zásad rozvoje názorové projevy žáků a klade důraz na jejich mínění? ANO/NE • Probíhají ve vaší škole pravidelné anonymní průzkumy zaměřené na potřeby a zkušenosti mladých lidí? ANO/NE <p>Účast žáků, včetně žáků z okrajových skupin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vede vaše škola dialog s žáky v cílových skupinách, a to i se zaměřením na žáky, u nichž hrozí absence a předčasné ukončení školní docházky? ANO/NE • Dotazuje se vaše škola systematicky prostřednictvím kvalitativních průzkumů a pravidelných rozhovorů jednotlivých studentů s odborným pracovníkem na zkušenosti a stanoviska žáků? ANO/NE
3.4 Upřednostňování sociálního a emočního vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • Patří mezi jasné strategické závazky vaší školy také vyčlenění dostatečného času na sociální a emoční vzdělávání? ANO/NE
3.5 Podpora uměleckého vzdělání v inkluzivních systémech – přínosy pro žáky z okrajových skupin	<ul style="list-style-type: none"> • Má vaše škola zvláštní fond, aby mohla žákům trpícím chudobou a sociálním vyloučením zajistit prostředky pro umělecké vzdělání (např. hudební nástroje, materiály pro vizuální umění, návštěvy divadel, knihy poezie)? ANO/NE • Má vaše škola zvláštní fond, aby mohla žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a zdravotním postižením zajistit prostředky pro umělecké vzdělání (např. hudební nástroje, materiály pro vizuální umění, návštěvy divadel, knihy poezie)? ANO/NE <p>Umělecké vzdělávání ve školách za účasti rodičů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Má vaše škola integrovanou strategii pro účast rodičů na uměleckém vzdělávání? ANO/NE
3.6 Podpora mimoškolních aktivit	<p>Sport a umění</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mohou se všichni žáci vaší školy, včetně žáků z okrajových skupin, zapojit do mimoškolních sportovních aktivit, které se školou souvisí? ANO/NE • Mohou se všichni žáci vaší školy, včetně žáků z okrajových skupin, zapojit do mimoškolních uměleckých aktivit, které se školou souvisí? ANO/NE <p>Komunita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mohou se všichni žáci vaší školy, včetně žáků z okrajových skupin, zapojit do aktivit v přírodě (např. komunitní zahrady), které se školou souvisí? ANO/NE • Mohou se všichni žáci vaší školy, včetně žáků z okrajových skupin, zapojit do aktivit zaměřených na aktivní občanství (místní životní prostředí, dobrovolnictví, praktická výuka, školní rady), které se školou souvisí? ANO/NE
3.7 Rozvoj alternativního vzdělávání – osobní přístup	<ul style="list-style-type: none"> • Jsou žáci vaší školy v rámci alternativního vzdělávání rozděleni do malých studijních skupin uplatňujících osobní přístup? ANO/NE • Mají ve vašem alternativním vzdělávacím prostředí žáci a učitelé společné prostory a zařízení (např. společné jídelny), kde mohou budovat vztahy založené na vzájemném respektu a důvěře? ANO/NE

4. SCHOPNOST VĚST UČITELE A ŠKOLU V INKLUZIVNÍCH SYSTÉMECH VE ŠKOLÁCH A JEJICH OKOLÍ	
4.1 Zlepšování počátečního vzdělávání učitelů a dalšího profesního rozvoje učitelů v rámci inkluzivního vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> Zaměřuje se profesní rozvoj učitelů na schopnosti v oblasti řešení konfliktů, na budování vztahů a prevenci šikany ve třídách i ve škole, včetně prevence šikany diskriminační povahy? ANO/NE Zaměřuje se profesní rozvoj učitelů na identifikaci nouzových signálů u žáků a včasnou podporu žáků, u nichž hrozí předčasné ukončení školní docházky? ANO/NE
4.2 Budování profesních komunit pro zajištění kvality	<ul style="list-style-type: none"> Existují profesní studijní komunity založené na spolupráci učitelů a zapojení rodičů, žáků a organizací? ANO/NE Existují ve vaší škole programy úvodních školení, které novým učitelům poskytují potřebnou strukturovanou podporu na osobní, sociální i profesionální úrovni? ANO/NE
4.3 Rozvoj očekávání vyučujících ve vztahu k žákům	<ul style="list-style-type: none"> Využívá vaše škola procesy, které rozvíjejí názorové projevy dětí ve třídě i škole a zajišťují tak, aby každý z vašich vyučujících všechny své žáky oceňoval a respektoval a měl ve vztahu k nim vysoká očekávání bez ohledu na jejich zázemí? ANO/NE Uplatňuje vaše škola ve třídách soustavně aktivní formy výuky (tzn. konstruktivní přístupy) a studium na bázi aktivit? ANO/NE <p>Výchovné hodnocení pro podnětnou zpětnou vazbu na základě vysokých očekávání</p> <ul style="list-style-type: none"> Používá vaše škola soustavně výchovná hodnocení měřítka? ANO/NE
4.4 Rozvoj kompetencí vyučujících na poli kulturní a jazykové rozmanitosti pro práci s etnickými menšinami a migranty	<ul style="list-style-type: none"> Podporuje vaše škola rozvoj kompetencí vyučujících na poli kulturní rozmanitosti pro práci s menšinami a migranty, aby zabránila stereotypním předsudkům, škatulkování či jiným formám diskriminace a prosazovala vysoká očekávání v okrajových skupinách? ANO/NE Podporuje vaše škola rozvoj kompetencí vyučujících na poli jazykové rozmanitosti pro práci s menšinami a migranty? ANO/NE
4.5 Rozvoj kompetencí vyučujících v oblasti profesního poradenství pro práci s okrajovými skupinami	<ul style="list-style-type: none"> Podporuje vaše škola rozvoj kompetencí vyučujících v oblasti profesního poradenství se zvláštním důrazem na práci s okrajovými skupinami, aby zabránila stereotypním předsudkům, škatulkování či jiným formám diskriminace a prosazovala vysoká očekávání v okrajových skupinách? ANO/NE
4.6 Podpora dalšího profesního rozvoje pro řízení a vedení školy	<ul style="list-style-type: none"> Podporuje vaše škola u svého ředitele rozvoj schopností v oblasti strategií pro zvládání rozmanitosti, budování vztahů, řešení konfliktů, prevenci šikany, názorové projevy žáků a rodičů, děleného vedení? ANO/NE
5. VÍCEOBOROVÝ ZÁJEM O OTÁZKY ZDRAVÍ A PROSPERITY VE ŠKOLSTVÍ	
5.1 Navazování spolupráce v otázkách zdraví a prosperity ve školství napříč sektory	<ul style="list-style-type: none"> Uplatňuje vaše škola u nejohroženějších žáků, tzn. na úrovni chronických potřeb, systém řízení případů, na němž se podílejí různí odborníci a v němž je pro každé dítě určena konkrétní odpovědná osoba, aby nedocházelo k rozmělnění odpovědnosti? ANO/NE Existuje ve vaší oblasti srozumitelný rámec společných cílů na místní úrovni pro spolupráci mezi místními službami a školami napříč sektory? ANO/NE
5.2 Rozvoj víceoborových týmů ve školách a jejich okolí	<ul style="list-style-type: none"> Pracují ve vaší škole týmy profesionálů z různých oborů, případně takové týmy spolupracují s několika místními školami včetně té vaší? ANO/NE Mají víceoborové týmy ve vaší škole srozumitelné protokoly pro sdílení a ochranu osobních údajů (např. proces získávání souhlasu rodičů a žáků) a komunikaci s rodiči a žáky? ANO/NE <p>Jasně určené role a cíle</p> <ul style="list-style-type: none"> Je jasné, kdo vede víceoborový tým, který s vaší školou spolupracuje, nebo jak reagují různé agentury ve vaší oblasti, aby nedocházelo k rozmělnění odpovědnosti? ANO/NE Mají víceoborové týmy, které pracují ve vaší škole a jejím okolí, společný rámec cílů a výsledků? ANO/NE
5.3 Zajišťování emocionální podpory v souvislosti se	<ul style="list-style-type: none"> Mají žáci ve vaší škole všeobecně dostupné profesionální poradenství v oblasti emocionální podpory? ANO/NE

školským systémem pro prevenci předčasného ukončení školní docházky	<ul style="list-style-type: none"> Mají žáci, kteří potřebují profesionální poradenství v oblasti emocionální podpory, intenzivnější cílenější podporu, buď přímo ve vaší škole, nebo prostřednictvím strukturálních vazeb mezi vaší školou a místními zdravotnickými nebo sociálními službami? ANO/NE <p>Kontinuita emocionální podpory</p> <ul style="list-style-type: none"> Je ve vaší škole s ohledem na upevnění důvěry střednědobě nebo dlouhodobě k dispozici tentýž poradce v oblasti emocionální podpory (tzn. nedochází k časté fluktuaci pracovníků)?
5.4 Prevence šikany ve školách, včetně šikany diskriminační povahy	<ul style="list-style-type: none"> Uplatňuje vaše škola zásady prevence šikany v celoškolském měřítku? ANO/NE Podílí se na celoškolském přístupu k prevenci šikany ve vaší škole všechny hlavní zainteresované strany (včetně žáků a rodičů)? ANO/NE <p>Prevence šikany diskriminační povahy</p> <ul style="list-style-type: none"> Využívá vaše škola v rámci prevence šikany informace od studentů pocházejících z odlišného etnika nebo kultury a dále materiály, aktivity a cíle potírající předsudky? ANO/NE Projevuje se ve vašem reálném školním prostředí zřetelně kulturní identita velkých menšinových skupin? ANO/NE
5.5 Podpora žáků s problémy v oblasti zneužívání návykových látek	<ul style="list-style-type: none"> Jsou ve vaší škole nebo v jejím okolí k dispozici víceoborové týmy, které se jasně zaměřují na podporu žáků s komplexními potřebami (např. zneužívání návykových látek, traumata, duševní zdraví, rodinné problémy, vysoká absence)? ANO/NE
5.6 Podpora dostatečného spánku u žáků	<ul style="list-style-type: none"> Probíhají ve vaší škole v rámci školního vzdělávání iniciativy pro žáky základních škol a pro jejich rodiče se zaměřením na význam spánku pro celkové zdraví a školní výsledky? ANO/NE Probíhají ve vaší škole (ve spolupráci se školou a/nebo obcí) programy pro rodiče a žáky zaměřené na potřebu spánku? ANO/NE
6. JEDNOTLIVCI A SKUPINY V OBTÍŽNÉ SITUACI	
6.1 Podpora migrantů a Romů	<ul style="list-style-type: none"> Umísťuje vaše škola romské děti a děti migrantů mezi spolužáky stejné věkové skupiny? ANO/NE Působí ve vaší oblasti/obci jedna hlavní agentura, která dokáže rodiny migrantů plně seznámit se službami, které mají k dispozici? ANO/NE <p>Sociální a jazyková podpora</p> <ul style="list-style-type: none"> Mají menšinové skupiny (např. Romové, migranti) ve vaší škole k dispozici sociokulturní mediátory? ANO/NE Poskytuje vaše škola žákům, jejichž rodnou řečí není vyučovací jazyk, jazykovou podporu? ANO/NE
6.2 Překonávání překážek ve vzdělávání způsobených chudobou	<p>Hladovění dětí</p> <ul style="list-style-type: none"> Poskytuje vaše škola žákům v nouzi zdarma školní snídaně (ať už cíleně přímo jim, nebo v obecnějším rozsahu)? ANO/NE Poskytuje vaše škola žákům v nouzi zdarma školní obědy (ať už cíleně přímo jim, nebo v obecnějším rozsahu)? ANO/NE <p>Finanční náklady na školní vzdělání</p> <ul style="list-style-type: none"> Poskytuje vaše škola žákům v nouzi finanční příspěvek na učebnice a další studijní pomůcky? ANO/NE Zajišťuje vaše škola žákům v nouzi ze vzdálených oblastí bezplatnou dopravu do školy? ANO/NE <p>Skupiny ohrožené chudobou</p> <ul style="list-style-type: none"> Podporuje vaše škola v případě potřeby školní docházku mladistvých rodičů? ANO/NE Uplatňuje vaše škola na lokální úrovni strategii, jež řeší potřeby dětí bez domova nebo dětí, které žijí v dočasném ubytování, a podporuje jejich školní docházku a zapojení ve škole? ANO/NE
6.3 Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	<ul style="list-style-type: none"> Má vaše škola strukturované plány pro přechod studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a zdravotním postižením ze základní na střední školu a pro jejich rodiče? ANO/NE

	<ul style="list-style-type: none"> Má vaše škola strukturované plány pro přechod studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a zdravotním postižením a ze zařízení rané péče / předškolního zařízení na základní školu a pro jejich rodiče? ANO/NE <p>Koncentrace na rodiče</p> <ul style="list-style-type: none"> Vede vaše škola s rodiči průběžně strukturovaný dialog týkající se plnění potřeb dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a zdravotním postižením? ANO/NE
7. ZAPOJENÍ RODIČŮ A PODPORA RODINY	
7.1 Začlenění víceoborového holistického přístupu k zapojení rodičů s podporou rodiny do prevence předčasného ukončení školní docházky	<ul style="list-style-type: none"> Dostává se jednotlivým rodinám žáků vaší školy se zvýšenými potřebami (např. problémy související s duševním zdravím, závislostí v rodině, vysoká absence ve škole) informací o podpoře zaměřené na děti? ANO/NE Jsou součástí širšího víceoborového týmu, jenž s vaší školou pracuje, také konkrétní klíčoví pracovníci, kteří se ve škole zaměřují na zapojení rodičů? ANO/NE
7.2 Rozvoj míst pro setkávání rodičů a politický aspekt ve školách	<ul style="list-style-type: none"> Využívá vaše škola rodiče jako učitele ve formální výuce (např. rodiče z řad menšin nabízející jazykovou podporu, rodiče se speciálními odbornými znalostmi, zapojení v oblasti sportu, umění atd.)? ANO/NE Poskytuje vaše škola rodičům vyhrazený prostor, kde se mohou setkávat (např. místnost pro rodiče)? ANO/NE <p>Politika</p> <ul style="list-style-type: none"> Podporuje vaše škola zapojení rodičů do svých rozhodovacích procesů? ANO/NE Je zapojení rodičů zakotveno v celoškolském plánování vaší školy? ANO/NE
7.3 Budování komunitních center celoživotního učení	<ul style="list-style-type: none"> Slouží vaše škola jako komunitní centrum celoživotního vzdělávání rodičů (po vyučování, o víkendech, v létě)? ANO/NE Mají rodiče s nízkým dosaženým vzděláním možnost vzdělávat se ve vaší škole nebo v dané lokalitě? ANO/NE
7.4 Rozvoj intervencí na poli gramotnosti v rodinách	<ul style="list-style-type: none"> Nabízí vaše škola intervence na poli gramotnosti v rodinách se zaměřením na rodiče z okrajových skupin? ANO/NE Poskytuje vaše škola rodičům z řad migrantů a menšin podporu v oblasti většinového jazyka? ANO/NE